

BOEKBESPREKING

DE NEDERLANDSE ZWEEFLIEGEN (DIPTERA: SYRPHIDAE)

Nederlandse Fauna deel 8

REEMER, M., W. RENEMA, W. VAN STEENIS, TH. ZEEGERS, A. BARENDREGT, J.T. SMIT, M.P. VAN VEEN, J. VAN STEENIS & L.J.J.M. VAN DER LEIJ, 2009. Naturalis/KNNV Uitgeverij/Eis-Nederland, Leiden/Utrecht. ISBN 978 90 6391 005 1. 442 pagina's, 23,5 bij 30,5 cm, gebonden, full colour. Prijs € 49,95 (leden NHGL/KNNV/Vlinderstichting € 44,95). Verkrijgbaar bij de KNNV uitgeverij (www.knnvuitgeverij.nl) of in de boekhandel.

Eindelijk! Voor het eerst is alle kennis over de Nederlandse zweefvliegen bijeen gebracht in één boek. Rijk geïllustreerd met 45 prachtige teke-

ningen (van Bas Blankenvoort, Erik-Jan Bosch, Inge van Noortwijk en Tine Thörig) en meer dan 200 foto's. Er wordt al zo'n 200 jaar onderzoek gedaan naar zweefvliegen en de afgelopen tien jaar is er extra onderzoek verricht in een landelijk inventarisatieproject met name gericht op het vullen van zogenaamde witte vlekken op de kaart. Er werkten 450 vrijwilligers mee en in totaal werden 416.923 data-gegevens verzameld. Al deze gegevens worden gebruikt in dit boek. Onderwerpen die in het boek aan bod komen zijn achtereenvolgend: herkenning en bouw van de zweefvlieg, historische beschrijving van zweefvliegonderzoek, levenswijze, beschrijving onvolwassen stadia en levenscyclus, verspreidingspatronen, biotopen, bedreiging en bescherming, verwantschappen en naamgeving, praktische tips en in het laatste hoofdstuk informatie over de verspreiding en ecologie van alle 328 bekende Nederlandse zweefvliegen. Sommige hoofdstukken zitten beter in elkaar dan andere, maar dit is vooral afhankelijk van de hoeveelheid beschikbare informatie (veel is nog niet bekend). De hoofdstukken vier en vijf springen eruit omdat hier nieuwe informatie wordt gegeven over de levenswijze, de levenscyclus en de onvolwassen stadia van de zweefvlieg. Interessant vond ik het verder ook dat sommige

aan bos gebonden zweefvliegsoorten als bio-indicator gebruikt kunnen worden.

Er zijn 51 zweefvliegsoorten met een positieve trend en 58 soorten met een negatieve trend. De overige soorten zijn min of meer constant. Helaas is het wel zo dat er relatief veel zeldzame soorten een negatieve trend hebben. De afgelopen eeuw zijn er 16 soorten bijgekomen en elf soorten zijn verdwenen. Verder zijn 53 soorten (sterk) bedreigd en 37 soorten kwetsbaar, met tweederde van het aantal soorten gaat het dus redelijk tot goed. Er is geen aparte tabel opgenomen met informatie over dwaalgasten. Bevreedend is het verder dat in de lijsten met bedreigde en sterk bedreigde soorten, dwaalgasten staan die niet in Nederland voorkomen, afgezien dan van het feit dat ze hier maar één of twee keer gevangen zijn.

Zweefvliegen kennen over het algemeen een ruime verspreiding. Drie van de Nederlandse soorten komen in een klein deel van Europa voor, 70 soorten kennen een Europese verspreiding en de rest komt ook in Afrika en/of Azië voor. Zuid-Limburg is gemiddeld genomen in Nederland het meest soortenrijk.

Zoals een verspreidingsatlas bestaat het grootste gedeelte van het boek uit de soortbesprekingen. Eerst wordt de familie besproken. Aan bod komen: beschrijving

uiterlijk, taxonomie en determinatie, verspreiding en ecologie. Hierna volgen de soortbesprekingen. Deze hebben een overeenkomstig stramen en behandelen achtereenvolgend: (zeer) beknopte uiterlijke beschrijving, verspreiding en vliegtijd, ecologie. Er is geen tabel in het boek opgenomen en er wordt verder nauwelijks op de herkenning van de verschillende soorten ingegaan. Van elke soort is wel een verspreidingskaartje opgenomen. De verspreidingskaartjes geven informatie over verspreiding in Nederland over de periodes voor 1950, 1950-1989 en 1990-2007.

De verschillende soorten kunnen gemakkelijk worden gevonden doordat deze atlas een goede index bevat: één in de vorm van een boeklegger (met alleen de wetenschappelijke namen) en één achter in het boek (met ook de Nederlandse namen). Het blijft wennen aan de Nederlandse namen en de meeste zweefvliegkenners zullen blij zijn met de boekenlegger.

Het boek bevat naar mijn gevoel alle informatie die op dit moment bekend is over zweefvliegen en is daarmee een must voor elke zweefvliegenliefhebber, maar is ook zeer interessant voor de natuurliefhebber!

NICOLAÏ BOLT

RECENT VERSCHENEN

JANSSEN, R., A.J. VAN SCHAIK, B. KRANSTAUER & J.J.A. DEKKER, 2008. Zwermactiviteit van vleermuizen in het najaar voor kalksteengroeven in Limburg.

Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem (31 pp.). VZZ Rapportnummer 2008.55. ISBN 978 90 79924 08 0. Prijs € 10,75 (€ 9,50 leden VZZ). Te bestellen door overmaking van het bedrag op rekeningnummer 203737 ten name van Zoogdiervereniging. Vermeldt u hierbij de titel van het rapport en uw naam en adresgegevens. Het rapport is eveneens op te halen van internpagina www.zoogdiervereniging.nl via publicaties, downloads.

In de periode vanaf begin augustus

tot en met half oktober 2008 zijn op gestandaardiseerde wijze voor de ingangen van zes onderaardse kalksteengroeven in Zuid-Limburg vleermuizen gevangen. Doel was te onderzoeken wanneer welke

vleermuissoorten zwermen en hun activiteitspieken hebben. In totaal zijn 1.434 vleermuizen gevangen, verdeeld over dertien soorten. De Watervleermuis is het meest gevangen, gevolgd door de Franjestaart en Ingekorven vleermuis. Uit het onderzoek is onder andere naar voren gekomen dat de groeven onderling sterk verschillen in soortensamenstelling en gevangen aantallen. Hiernaast zijn verschillende nieuwe verspreidingsgegevens van de Bechsteins, de Brandts- en de Grijszegrootoorvleermuis bekend geworden. Het rapport beschrijft de resultaten van het onderzoek en geeft enkele aanbevelingen voor beheer, beleid en vervolgonderzoek.

Wie zijn rapport, boek, etc. opgenomen wil zien in deze rubriek, kan een literatuurverwijzing met een korte inhoudsbeschrijving en bestelwijze opsturen naar de redactie o.v.v. 'recent verschenen'. De publicaties moeten betrekking hebben op voor Limburg relevante onderwerpen.

De meeste in deze rubriek besproken rapporten kunnen worden ingezien bij het bureau van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Graag even van te voren bellen of iemand aanwezig is (tel. 0475-386470).

GUIDO VERSCHOOR